

Школьніков В.І., курсант
ННІПФПМГБПСНГУ НАВС *Науковий*
керівник: **Каверін О.В.,** кандидат
психологічних наук

Тероризм - небезпечніше антисоціальне явище, можливі шляхи протидії

У сучасних умовах суттєвою небезпекою для світової спільноти та окремих держав, у тому числі й України, є тероризм. В наш час тероризм - це складне соціальне явище, яке створює загрозу для стабільності багатьох країн світу.

Теракти в Стамбулі, Мадриді, остання серія терористичних актів у Росії (Москва, Беслан), безперервні теракти в Іраку, а також численні погрози терористів щодо нових нападів на різні держави, які розповсюджуються через засоби масової інформації, особливо важкі наслідки терактів, що проявляються, передусім, у загибелі величезної кількості ні в чому не винних людей, зухвалість і цинізм дій злочинців дають підстави стверджувати, що, незважаючи на заходи, які вживаються урядами країн антитерористичної коаліції, рівень терористичної активності залишається високим та має тенденцію до зростання.

Низька правова культура, політичні помилки і соціальні прорахунки, слабкість державного апарату, корумпованість чиновників, низький професіоналізм спецслужб сприяють виникненню тероризму.

Особливий тактичний прорахунок спостерігається при проведенні спеціальної операції Центра спеціального призначення Федеральної служби безпеки при захопленні заручників у школі № 1 міста [Беслана \(Північна Осетія\)](#). Замість того, щоб успішно провести переговори з терористами, російський спецназ розпочав спеціальну операцію по визволенню заручників, що призвело до масових жертв з боку заручників.

Прикладом успішного розв'язання схожої ситуації може стати операція на території японського посольства в столиці Перу Лімі в 1996-1997 рр. Внаслідок переговорів з терористами було звільнено 350 людей, а решта заручників у кількості 72 людини утримувалися терористами. Під час проведення штурму резиденції один заручник був поранений, два солдата вбиті, ні один терорист живим не залишився.

Досвід Ізраїлю у боротьбі з тероризмом є вагомим, тому що внаслідок історичного розвитку Ізраїль опинився в центрі терористичних загроз з боку мусульманських держав.

У 1974 році для боротьби з тероризмом створено спеціальний підрозділ поліції Ямам (АМАМ), який відповідав за всі антитерористичні операції в Ізраїлі. Аналіз роботи зазначеного підрозділу свідчить, що він досить успішно справлявся з поставленими перед ним завданнями.

На сьогодні його структура зазнала змін і головними суб'єктами боротьби з тероризмом в Ізраїлі стали підрозділи зовнішньої розвідки (Моссад) та контррозвідки (Шабак), що також закріплено на законодавчому

рівні. Зазначені організації мають мережу інформаторів із середовища мешканців Ізраїлю та Палестини.

Керівники держави, спецслужб Моссад та Шабак вважають, що дешевше платити агентурі, ніж втрачати життя безвинних людей, будівлі та інші матеріальні цінності. На їх погляд, якщо не бути скупим, то можна перекупити і завербувати навіть фанатиків та осіб будь-якої віри сповідання.

Головними напрямками боротьби цих спецпідрозділів є:

- знешкодження терористів;
- перекриття джерел фінансування терористів;
- виховання громадян у дусі антитерористичної культури.

Належна система виховання громадян Ізраїлю призвело до негайного повідомлення відповідних органів стосовно підозрілих осіб, предметів, незнайомих автомашин і таке інше. Ізраїльтяни добре обізнані з приводу, куди і за якими телефонами необхідно повідомляти стосовно підозрілих осіб. Інформація, що надходить від цих осіб, має конфіденційний характер і не підлягає розголошенню за будь-яких обставин. В Ізраїлі з дитинства навчають тому, щоб громадяни невідкладно, терміново повідомляли про будь-який підозрілий предмет, поведінку особи або групи осіб до поліцейської дільниці або будь-якому солдату. Саме завдяки пильності громадян терористи угруповання “Хамас” примушені здійснювати терористичні акти, як правило, тільки за допомогою самогубців.

При здійсненні терористичного акту головне завдання Шабак - встановлення особи терориста-самогубця. Іноді це стає можливим завдяки аналізу ДНК.

Тактика боротьби Ізраїлю з тероризмом полягає в тому, щоб не підписувати з ними будь-яких угод, повсюди їх знищувати або відправляти у в'язниці.

Слід відмітити, що загальнодержавна система профілактики тероризму має зводитися до підняття економічного добробуту людей, правового виховання населення в дусі дотримання норм законодавства, повідомлення про будь-які підозрілі ситуації. Необхідно проводити регулярні заняття, мета яких полягає у навчанні населення навичкам особистої безпеки при загрозі здійснення терористичних актів.

Крім цього, необхідну увагу потрібно звернути на удосконалення роботи спеціальних служб по боротьбі з тероризмом. Запровадження нових методів та способів боротьби з тероризмом, а також аналіз тактичних дій спецпідрозділів зарубіжних країн у проведенні антитерористичних операцій дозволить випрацювати вітчизняну систему силових, оперативно-розшукових заходів по боротьбі з тероризмом. На сучасному етапі, військові операції не кращий спосіб боротьби з тероризмом. Більш ефективні так звані «точкові удари» з захопленням чи ліквідацією лідерів терористичних рухів.

Список використаних джерел

1. Антипенко В.Ф. Протидія сучасному тероризму з позицій оцінки його міжнародної сутності // Тероризм і боротьба з ним. Аналіт. розробки, пропоз. наук. і практ. працівників: Міжвід. наук. зб. / За ред. А.І. Комарової, Ю.В. Землянського, В.О. Євдокимова та ін. - К.: НДІ "Проблем людини", 2000. - Т. 19(1). - 610 с.

2. Ємельянов В. П. Тероризм і злочини терористичної спрямованості / В. П. Ємельянов. - Х., 2001. - 320 с.

3. Кириченко І.О. Шляхи вдосконалювання наукового супроводу службо- во-бойової діяльності сил охорони правопорядку / І.О. Кириченко, В.Ю. Богданович, В.В. Крутов [та ін.] // Честь і закон. - 2009. - № 1. - С. 323.

4. Кузніченко С.О. Боротьба з техногенним тероризмом: досвід Європейських держав / С.О. Кузніченко, О.К. Безсмертний // Вісник Харківського інституту соціального прогресу. Сер. «Екологія, техногенна безпека і соціальний прогрес». - 2014. - № 1. - С. 176-181.

Чиренко Н.М., студент юридико-психологічного факультету НАВС *Науковий керівник: Семенов В.В.*, кандидат юридичних наук, доцент

Трасологія - галузь криміналістичної техніки

У криміналістиці сліди, що залишаються після вчинення злочину, вивчаються з метою швидкого його розкриття, виявлення злочинців, встановлення істини. Дослідження слідів має також важливе криміналістичне значення, оскільки допомагає встановити знаряддя злочину, отримати відомості про злочинця, визначити механізм злочинної події. У криміналістиці в широкому значенні слід розуміється як будь-яке відображення, зміна, зникнення, поява будь-чого на місці події; у вузькому розумінні - як відображення зовнішньої будови одного об'єкта на другому внаслідок їхньої взаємодії. Тому вчення про сліди в широкому значенні слова треба називати слідознавством, а у спеціальному, вузькому - власне трасологією.

Трасологія (від фр. *trase* - слід і грецьк. *logos* - учення) - розділ криміналістики, який вивчає теоретичні основи слідоутворення, закономірності виникнення слідів, що відображають механізм вчинення злочину, а також розробляє рекомендації щодо застосування методів і засобів вивчення слідів, їх вилучення та дослідження з метою визначення обставин, суттєвих для розкриття, розслідування та попередження злочинів. Вперше в 1936 році його вжив російський учений у галузі кримінально-виконавчого права М. М. Гернет, а для найменування розділу криміналістичної техніки радянський учений-криміналіст М.Л. Якимов (1938 р.). Важливе значення для формування науки про сліди мала робота Б. І. Шевченка "Наукові основи